

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Mācās pirmsskolas vecuma bērni

Preiļu skolēnu jaunrades namā atvērta skola 5-6 gadus veciem bērniem. Kopš oktobra sākuma te mācās divas grupas — latviešu un krievu. Tie ir bērni, kas neapmeklē bērnudārzu. Pieredzējušu pedagogu vadībā viņi trīs dienas nedēļā apgūst pareizu izrunu, pilnveido savu valodu, mācās zīmēšanu, aritmētiku, gūst iemaņas angļu valodā, tādējādi sagatavojoties ištajām skolas gaitām. Daļu laika bērni pavada rotaļās, dejās un dažādās spēlēs.

Skolas atvēršana 5-6 gadus veciem bērniem ir skolēnu jaunrades nama iniciatīva, ko atbalstījuši 25 bērnu vecāki. Par skolu viņi maksā 3 latus mēnesī.

Pulksten 13 pēc bērniem uz skolu nāk mammas. Taču viņi mājās iet nelabprāt, jo skolā ir iepaticies, te var labi pavadīt laiku.

J. Aizkalns

♦ Attēlā: skolotāja Anita Zeile ar saviem audzēkņiem skolēnu jaunrades namā.

J. Silicka foto

Pie mums un Dānijā

24. novembrī Daugavpilī Vielnības nama telpās Rēzeknes, Ludzas, Preiļu un Daugavpils vietējo laikrakstu redaktori un redakciju darbinieki, kā arī Latvijas radio, LETAs un Daugavpils neatkarīgā radio žurnālisti tikās ar kolēģiem no Dānijas Janu Kaare un Janu Vinslovu, kuri plaši informēja par savas valsts žurnālistu arodbiedrības kustību, darbu un lomu valsts dzīvē.

Dānijā savā arodu biedrībā apvienojušies 99 procenti strādājošo un nestrādājošo, pensionēto žurnālistu, viņu arodbiedrībā izdevumu redaktori un īpašnieki nav iesaistīti. Šī organizācija cīnās par autortiesībām, sniedz materiālus pabalstus kolēģiem, kuriem tas vajadzīgs, aizstāv viņus gan pret darba devējiem — izdevējiem un redaktoriem, kuriem arī sniedz palīdzību, ja tas izdevīgi arodbiedrībai.

tāpat arī strīdu jautājumos, tiesās un tamlīdzīgi. Izstrādāts žurnālistu ētikas kodekss, kas sastāv no desmit «baušiem».

Klātesošie mūsu preses izdevumu un radio pārstāvji stādījās priekšā ciemiņiem, īsumā informēja par redakciju darbu. Dāņiem īpašu interesi izraisīja tie izdevumi, kuri, kā «Novadnieks», ir pašvaldību, jo Dānijā tādu nav.

Latvijas Žurnālistu savienības valdes priekšsēdētāja L. Azovska īsumā pakavējās pie mūsu valsts žurnālistu profesionālās organizācijas, minēja, ka pēdējos gados tā pārdzīvojuši lielas grūtības un tikai tagad pamazām atgūst savu vietu, ka lietderīgi atjaunot agrāk populārās redakciju kolektīvu tikšanās domu apmaiņai, uz tām aicinot gan savas zemes ievērojamus ļaudis, gan atbraucējus no kaimiņu valstīm.

A. Mežmalis

Zemesgrāmatu nodaļā

3. novembrī laikraksta «Diena» pielikumā «Saeimā, Ministru Kabinētā» publicēts Latvijas Republikas Saeimas paziņojums ar tās priekšsēdētāja A. Gorbunova parakstu, kurā teikts, ka 21. oktobra plenārsēdē par Preiļu rajona Zemesgrāmatu nodaļas priekšnieci iecelta Lidija MIČULE.

Viņu, LU Juridiskās fakultātes absolventi, pazīstam kā ilggadīgu vecāko notāri. Arī turpmāk L. Mičule meklējama tajā pašā kabinetā trešajā stāvā, tikai nu jau pie durvīm apmeklētājus sagaida uzraksts: «Latgales apgabaltiesas Zemesgrāmatu Preiļu nodaļa».

Sarunā ar «Novadnieka» korespondentu viņa pastāstīja:

— Apstiprināta es esmu, bet kantoris vēl nav atklāts. Ko tas nozīmē? To, ka atklāšana būs ar pirmo ierakstu un tad, kad kandidāts būs nokārtojis visus nepieciešamos dokumentus, tajā skaitā saņēmis pagasta sesijas lēmumu un iesniedzis valsts zemes dienestā, viņa zemes plāns iekļauts zemes kadastrā. Un tad Zemesgrāmata ir pēdējā instānce, kas padara likumīgas īpašuma tiesības. Kad būs šis pirmais akcepts, varēs uzskatīt,

ka nodaļa atklāta. Tās divas īpašnieces, kas zināmas Saunas pagastā, pagaidām nav par sevi atgādinājušas, viņas dzīvo ārpus rajona, toties intensīvi strādājuši divi zemnieki no Rožkalnu pagasta, Stikāna un Lozdas kungi, un domāju, ka novembra beigās viņu saimniecības varēs jau ierakstīt Zemesgrāmatā. Šo ceremoniju domājam organizēt svinīgi.

Nodaļā strādā arī otra darbiniece — konsultante Ineta Batarāga. Viņa veiks tehnisko darbu — reģistrēs iesniegumus, kārtos lietvedību. Paredzams, ka lielākais darbs sāksies pavasarī, kad rosīgāk darbosies pagastu zemes dienesti. L. Mičule piebilda, ka nodaļa gaida, lai īpašumtiesību atjaunošanu zemnieki un citi zemes lietotāji kārtotu ātrāk.

A. Rancāns

Konfekšu cehs palielina ražošanu

Tagad ražošanu visur samazina, pat pārtrauc, bet paju sabiedrības «Turība» konfekšu cehs Preiļos, kā «Novadniekam» pastāstīja meistare Ingrida Skačkova, ražošanu palielina, strādā ar pilnu slodzi, gatavoja pieņemt darbā vēl dažas konfekšu tinējas.

Cehā ražo konfektes «Gotiņa» un piena īrisus. Oktobra devums — 13 tonnas «Gotiņu», šomēnes paredzēts ik nedēļu saražot 7 tonnas šo iecienīto konfekšu. Noiets ražojumiem ir. Daugavpilī atvērti trīs firmas veikali, «Gotiņas» pārdod arī veikalos Preiļos un Riebiņos.

Cehā strādā 15 cilvēki. Tā priekšnieks Ivans Dzeņkovskis ir arī noliktavas pārzinis un elektriķis, vairākus amatus apvieno arī pārējie.

J. Gurgons

Īrnieki slazdos

Tie, kuri savā laikā Sutru pagasta paju sabiedrībā «Nākotne» vēlējas dzīvot ar komfortu — baudīt siltumu no kopīgās katlu mājas un ūdeni no torņa rezervuāra, otrreiz jūtas kā slazdos. Pirmais pārsteigums bija, kad apturēja katlu mājas darbu (pašlaik tā izdemolēta, iekārta izvazāta) — katram īrniekam pašam bija jāgādā par dzīvokļa apsildi. Nu bija sākuši atkopties no šī šoka, kad jauns pārsteigums: nav ūdens! Gandrīz trīs mēnešus abas daudzdzīvokļu mājas, kurās dzīvo ap sešiem desmitiem ģimeņu, spiestas ar spaiņiem lenkt nedaudzās akas privātmāju pagalmos (kopīgās akas ciematā nav), gandrīz vai

pirtk ūdeni. Tā sagādei vidēji lielai ģimenei nepieciešama gandrīz visa šī isā ziemas diena — vismaz desmit spaiņi jānes no puskilometru vai tālākām akām. Dīķa ūdeni izmantot nevar, jo tajā ievadīta viendzīvokļu, Līvānos ražoto māju kanalizācija. Starp citu, ciemata attīrīšanas iekārtas nedarbojas jau gadu.

Tāds stāvoklis vairs nav izturams, ciemata ļaudis pēc palīdzības, lai vismaz pievērstu uzmanību savām likstām, griezušies Latgales Televīzijas sabiedrībā. Var gadīties, ka šādos antisanitārijas aptākļos drīz būs darbs arī Higiēnas un epidemioloģijas centra ļaudīm.

A. Mežmalis

«Novadnieku»
Preiļu rajona
iedzīvotāji
1994. gadam
vēl var pasūtīt
līdz 20.
decembrim!

Abonēšanas
maksas:
1 mēnesim
Ls 0,43,
3 mēnešiem
Ls 1,29,
6 mēnešiem
Ls 2,58,
12 mēnešiem
Ls 5,16.

Grāmatām salst. Cilvēkiem?

Rajona centrālajā bibliotēkā, kas atslēgta no apkures, ir minus 4 grādi. Un tomēr divas dienas nedēļā tā ver durvis saviem lasītājiem. Bibliotēkas darbinieces šajās dienās ierodas darbā un strādā katra atbilstoši savai izturībai, zili nosalušas, jo nevar pievilt savu uzticamos apmeklētājus. Grāmatas apmainīt šajās dienās ikreiz ierodas pāri simtam cilvēku. Bet studenti savas piezīmes lasītavā raksta cimdiem rokās, jo retas grāmatas uz mājām izsniegtas netiek. Bibliotēkas darbinieces daudz slimo ar saaukstēšanās slimībām.

Kā pastāstīja bibliotēkas direktore Ināra Batarāga, viņu uztrauc gan kolēģu veselības stāvoklis, gan arī grāmatu veselība, ilgstoša glabāšana šādā aukstumā tās bojā.

Minus četri grādi un dažā pat vēl aukstāks ir Riebiņu, Sutru, Rožkalnu, Rožupes, Silajāņu, Upmalas pagastu un Jersikas pagasta «Rīta» bibliotēkā, tas ir, tajās, uz kurām attiecas rajona valdes lēmums par apkures finansēšanas pārtraukšanu. Šajās lauku bibliotēkās atkarībā no darbinieku skaita tiek strādāts pa divām dienām vai noteiktam stundu skaitam nedēļā.

L. Sila

«Novadnieks» precizē

Mūsu avīzes iepriekšējā numurā publicētajā informācijā «Ar gaļas kombinātu viss kārtībā!» bija minēts, ka Daugavpils gaļas kombināta direktora amatā ir Vilnis Kliņķis. Kombināta direktors tagad ir S. Počs, bet Vilnis Kliņķis, kurš bija ieradies uz zemnieku sanākumi, ir kombināta komercdirektors.

«Novadnieks» atvainojas par šo neprecizitāti.

NOVADAM PAR NOVADU

Daudzu, jau tradicionāli pazīstamu kalendāru klāstā nu parādīties arī kas jauns — pirmā Preiļu laikgrāmata nākamajam, 1994. gadam. Salikta ar tiem pašiem kompjueteriem, ar kuriem top «Novadnieks», izdrukāta ar to pašu lāzerprinteru, tāpat labā kvalitātē iespiesta Rēzeknes tipogrāfijā.

Pirmie kucēni esot jāslicina — tas tad lasītāju un šī kalendāra izmantotāju ziņā, bet atsauksmes tomēr gribētos zināt: sūtiet uz savu rajona laikrakstu. Pirmais izdevums nepaliks arī pēdējais, autorus un viņu domas publicēs nākamajā, 1995. gada laidienā. Tās palīdzēs šo izdevumu turpmāk padarīt visiem vajadzīgu. Bet kā ir ar pirmo?

Katrā mēnesī jūs varat iepazīties ar svinamajām dienām un ar tām saistītajiem senlatviešu ticējumiem. Tiem veltītas arī atsevišķas nodaļas — «Gadskārtu svinības» un «Trīs mezgla punkti», kas var ierosināt svētku rīkotājus arī ko no izlasītā atjaunot savā mājā, pagastā. Par ik mēnesī veicamajiem darbiem sakņu un augļu

dārzos, puķkopībā stāsta materiāls «Pārbaudītas receptes», par izšūšanu un adīšanu «Noadi, māmiņ!» un citi raksti ar praktiskajiem zīmējumiem.

Kalendārā ir daudz no tā, kas svarīgs Preiļu novadā noticis šajā, 1993. gadā, daudz interesanta var izlasīt par kultūrvēsturi, jubiliāriem, atceres dienām un ievērojamiem notikumiem, tautas tēriem un saimniecisko dzīvi, ir dzeja un mākslinieciskā proza.

Visu jau nav nozīmes nosaukt šajā reizē — nebūs interesanti iegādāties kalendāru.

Bet vēl var pateikt, ka ievietotie raksti pieder mūsu novadā pazīstamiem cilvēkiem — bijušajam Preiļu deķānam Albertam Budžem, folkloristei Monikai Livdānei, bibliotekārai Mārītei Jeļisejevai, vēsturniekam Antonam Anspakam, saimnieciskajam darbiniekam Romualdam Kavinskim, jauniešiem speciālistiem Valērijam Stūrim un Sandim Šķēpam, vietējiem dzejniekiem un citiem.

A. Rancāns

Zemnieku attiecības un tiesa

Saruna ar rajona tiesas tiesnesi Ilmāru Stivriņu

— Laukos tagad līdzās jaunām baltām mājām un saimniecības ēkām redzamas arī pamestās būves, pieplakušas zemei un pussagruvušas. Vienā vietā dzīvo pārtikuši ļaudis, priecīgi skan bērnu balsis, citā pāri pagalmam pāriet vienīgi sirms un salicis vecītis. Starp vieniem kaimiņiem valda miers un satiecība, starp citiem «iemaisījies nelabais», kurš pa nakti melnumu robežstabiņus pārvieto te uz vienu, te otru pusi. Nesaskaņas ir tas dzenulis, kurš taisnību liek meklēt zemes komisijās no pagasta līdz republikai, sākt prāvotānos visās iespējamās tiesās. Nesen jūsu vadībā izskatīta Jersikas pagasta zemnieka Pētera Grāvera prasība pret pagasta valdi un zemes komisiju par zemnieku saimniecības statusa likvidēšanu un to tiesa viņam atjaunoja. Tas mani rosināja parunāt par tiesas praksi zemnieku strīdu izlemšanā.

— Pēteris Brūveris tiesas zālē ieradās ne pirmo reizi, viņa un citu ģimenes locekļu prāvotānos par zemes savstarpējo sadalīšanu ilgst vairāk nekā divus gadus. Pērn bez tiesas nevarēja sadalīt tēva un viņa brāļa mantojuma zemi, uz ko pretendēja arī Pētera māsa ģimene. Šoreiz runa bija par desmit hektāru piešķiršanu ar pagasta sesijas lēmumu. Dabā izrādījās, ka tik daudz nav. P.Grāveris izvirzīja pretenzijas par pilnu platību, pagastā to nespēja apmierināt, pēc krietna laika anulēja iepriekšējo sesijas lēmumu un pieņēma jaunu, atbilstošu. Bija radušās domstarpības par nodokļu maksājumiem un tamlīdzīgi.

— Lieta būtībā tāda, ka starp abiem radniekiem un pagastu valda dažādi uzskati par zemes gabalu robežām, katram ir sava versija par to nosprašanu, bet ja, pēc viņu ieskatiem, dod kādas priekšrocības citam, tad tur ir neīra lieta līdz pat zemes komisijas un zemes ierīkotāju piekukuļošanai.

— Gadījumā ar P.Grāveri bija zemes ierīkotāju darba traucēšana, tika izsaukti mērniki no «Zemesprojekta», brauca tiesas izpildītāji, iejaucās zemessargi, sūdzības tika rakstūtas līdz par LR Centrālajai zemes komisijai un tamlīdzīgi. Bet būtībā tas strīdu ābols bija tikai dažī metri uz vienu vai otru pusi. Reizēm strīdīgās puses it kā piekrita miera izlīgumam, lai pēc brīža atsāktu visu no jauna. Ja jau tas tā, tad pagasta vadība savukārt bija tādās domās, ka viņi nav cienīgi zemnieku saimniecības statusa un to sesijā noņēma.

— Šādi gadījumi, cik man zināms, nav vienīgi. Nupat pēc tiesas sastapu LR Centrālās zemes komisijas darbinieku Elmāru Rutki, kurš kārtējo reizi rajonā pārbauda vairākas sūdzības. Caur viņa rokām izgājušas saasinātas lietas ne tikai no Jersikas pagasta, bet arī no Rudzātu, Silajāņu un citiem.

— Pēc manām domām visupirms vajadzētu meklēt izpratni uz vietas, kaimiņiem miera ceļā noskaidrot savas attiecības, nevis lieku reizi virināt tiesu durvis — tas lēti nav arī no materiālās puses. Attiecīgi arī vietējiem zemes ierīkotājiem un pagastu varas vīriem jābūt savu uzdevumu augstumos. Tajā pašā gadījumā ar P.Grāveri — kad nu tik vēlā rudenī atgriezts saimniecības statuss, viņš tomēr neko nevar iesākt ar zemi, nokavējis ziemāju sēju, aršanu, tādējādi reizē ar morālu kaitējumu viņam nodarīts arī materiālais.

— Valdība pamazām pilnveido likumdošanu arī attiecībā uz zemniekiem, tagad pieņemts lēmums katrā sarežģītā gadījumā izskatīšanā pieaicināt pārstāvjus no Centrālās zemes komisijas.

— Pēc manām domām, duloza mums izskatīšanai ir vēl viena lieta no Jersikas pagasta, tas nozīmē, ka te tomēr nepadomā, vai pieņemtie lēmumi ir likumīgi. Mums nekas cits neatliek, kā tos atcelt. Labāk septiņas reizes nomērīt, tad tikai griezt. Ir jau pareizi arī tas: kas strādā — tas arī kļūdās, tomēr te ir darbs ar cilvēkiem, ar viņu svētajām tiesībām uz zemi, savu īpašumu, kas tik daudzus gadus bijušas pārkāptas. Kļūdas un neprecizitātes te jo sevišķi sāpīgas.

— Vai jums bieži jāizsprīez šādas tiesas?

— Gandrīz katru dienu un pat vairākas. Un visbiežāk tā ir ķīvēšanās mantinieku starpā. Bet varbūt radnieki varētu sapulcēties kādā vietā paši, bez iejaukšanās, izlemt savas problēmas, nepieaicinot kādu trešo. Mēs, kad viņi tomēr nespēj izlikt bez tiesas, vispirms cenšamies samierināt, piedāvājam pašiem novērst konflikta situāciju. Tiesas lēmums kā tāds tomēr nevar būt pilnīgi labvēlīgs visiem. Citreiz pietiek ar sarunām te, šajā kabinetā, vai pie kolēģiem. Un tas ir apsveicami: Pēc lēmuma pasludināšanas mēs tomēr nevaram nodrošināt tā nelokāmu izpildi, tad vajadzētu pie katra lauka nostādīt pa policistam, un bieži vien kaimiņu savstarpējās naidošānos uguns tiek uzpūsta ar jaunu spēku. Tāpat tomēr viss atkarīgs no pašiem. Ir mums ģimenes, kaut vai tepat Preiļu pagastā, kas tik ļoti iecienījušas tiesāšanos un katru gadu nāk ar aizvien jauniem ierosinājumiem: te tas, te šis, te kas noganiņš, te govs zem mašīnas grūzta. Un tāda ecēšanās turpinās bezgalīgi.

— Varbūt šādas tiesas var spriest zemākās instancēs? Tagad runā par tiesu sistēmas reorganizēšanu — vai tur nav paredzētas pagastu mīrtiesas, kuru kompetencē būtu tieši šādi strīdi?

— Var un tā arī būs. Bet pašlaik mēs rajona tiesā esam tikai divi tiesneši, pēc darbu apjoma vajadzētu vēl vismaz trim klāt. Diemžēl jaunie juristi ne visai vēlas strādāt Preiļos. Paredzēts, ka pagastos būs savas tiesas, sīkākas lietas izskatīs uz vietas, līdz ar to rajona līmeņa tiesnesim būs vairāk laika pamatīgāk iedziļināties materiālos. Līdz tagadējai republikas Augstākajai tiesai būs vēl kāds starpposms, tādējādi tiesāšanās, ja kādam tas sagādas prieku, būs garāka, pietiks laika visu pamatīgāk izlemt.

— Tagad tiesas bieži izskata lietas par morāliem kaitējumiem, piespriež visai augstas «sāpju naudas». Droši vien, arī no zemnieku vidus ir tādi gadījumi?

— Ir. Bet visai grūti noteikt, cik tāds morāls kaitējums var vērtēt. Ar šo terminu mēs saprotam apvainojumus presē vai sabiedriskā vietā, sapulcē un tamlīdzīgi, to var pierādīt ar lieciniekiem un dokumentiem, summu parasti nosaka prasītājs, mums procesa laikā jāatrod «zelta vidusceļš». Bet ir tādi morālie kaitējumi, kur tiesneša pienākums visiem spēkiem veicināt taisnības uzvaru.

Manā praksē bija kāda ieilgusi lieta par ģimenes izlikšanu no mājas un tās piesavināšanu vēl tajos gados, kad visa lēmēja bija kolhoza priekšsēdētājs. Kāds no viņiem ar savu sekretāri un sievu reizē atsavināja māju kopā ar visu zemi, jo tās viņiem bija iepatikušās. Cietušais meklēja taisnību visās tiesu instancēs, nenobijās no tā, ka viņu varēja aizsūtīt pie «baltajiem lāčiem». Visur viņš cieta sakāvi, mājas atņēmejs varēja triumfēt. Pat vairāk — šo negodīgi iegūto īpašumu pārdeva citam. Tie, kuri tik droši iestājās par savām tiesībām, jau miruši, bet viņu vietā un viņu iesāktu cīņu turpināja mantinieki. Rezultātā visi agrāk pieņemtie tiesu lēmumi atcelti, taisnība uzvarējusi, bet kas šai ģimenei segs morālos zaudējumus, viņu cieņas apsmiešanu?

Vēl par kādu gadījumu no Silajāņu pagasta. Te kādai ģimenei, kuri dzīvo Preiļos, piederēja māja un zemes īpašums. Tajās nu dzīvo saimnieko citi, kuri ielikuši daudz darba, daudz ko pārveidojuši un uzceluši no jauna. Bet īpašniece grib atgriezties mājās, miera ceļā, tā sakot, tas nav izdarāms, un tiesas spriedums bija labvēlīgs viņai. Bet šī kundze ir gatava pagaidīt, kamēr cilvēki dabūs citu dzīvokli, samaksāt viņiem par izdarīto.

Ir jāsaprot un pareizi jānovērtē šodienas situācija, kur samudzinājumu iemesli bijuši pavisam cita iekārta un cilvēku attiecības.

Sarunu pierakstīja
A.Rancāns

Inese veselību atguva Kanādā

Pagājušā gada augustā «Novadnieks» rakstīja, ka piecpadsmitgadīgajai skolniecei Inesei Jokstei no Preiļiem, kura 8 gadu vecumā smagi cietusi autokatastrofā, veselības atgūšanai nepieciešama sarežģīta ķirurģiska operācija. Vairākas reizes Inesi operēja Rīgā, taču bez manāmiem panākumiem.

Bija vajadzīgas ļoti komplicētas operācijas, ko Latvijā nav iespējams izdarīt. Šīs operācijas varēja veikt tikai ASV vai Kanādā labākajās klīnikās. Bet tam bija nepieciešami vismaz 30000 ASV dolāru. Tādu summu Ineses vecāki nespēja sagādāt.

Šefību par Inesi uzņēmās mediķis, novadnieks Eduards Upenieks no Toronto Kanādā, kas kādreiz mācījies Preiļu skolā. Viņš pēc palīdzības griezās pie ārzemju latviešiem. Vajadzīgā naudas summa tika savākta, un Inese kopā ar māti šā gada pavasarī devās uz Kanādu, kur Toronto hospitālī Eduards Upenieks bija sarunājis vietu.

Inese Toronto Sanibroka klīnikā ārstējās piecus mēnešus. Viņai divreiz izdarīja sarežģītas operācijas, veselība pamazām uz-

labojās. Starp operācijām meitene dzīvoja turienes latviešu ģimenēs, arī pie E.Upenieka. Slimnīcā par viņu rūpējās latviskas izcelsmes medicīnas māsa.

Nesen Inese atgriezās mājās no Kanādas izveseļojusies. Šajās dienās draudzeņu pulkā nosvinēja savu 16. dzimšanas dienu.

«Esmu ļoti pateicīga par atgūto veselību vispirms tautietim un novadniekam Eduardam Upeniekam,» teica Inese. «No manis neprasiņa ne santīmu, visi ārstniecības un sadzīves izdevumi bija segti pilnībā par ārzemju latviešu ziedojumiem.

Vācijas aviosabiedrība «Luft-hansa» par velti aizvazināja uz Kanādu un atpakaļ uz Rīgu. Palieku lielu patecību parādā visiem tiem labajiem ļaudīm, kas man palīdzēja grūtā brīdī.»

Inese mācās Preiļu 1. vidusskolas 11. klasē. Mācībās, neskatoties uz ilgo ārstēšanos ārzemēs, nav atpalikusi. Viņai sākusies jauna dzīve.

Kanādā atguvusi veselību, Inese atkal smaida, kā kādreiz bērībā pirms liktenīgās autokatastrofas.

J.Gurgons

Parāds nav brālis...

Preiļu pilsētas iedzīvotāji vairākkārt ir lūguši, lai «Novadnieks» publicētu to īrnieku sarakstu, kuri joprojām nav norēķinājušies ar pašvaldības uzņēmumu «Siltums» par apkuri un silto ūdeni iepriekšējā sezonā. Sarakstu, ko mums iesniedza uzņēmuma «Siltums» darbinieki, diemžēl, pbliecēt nevarēsim — pārāk garš, nosauksim tikai tos īrniekus, kuriem ir vislielākās parāda summas vai kuri par apkuri un silto ūdeni nav maksājuši vispār.

Te jāpaskaidro, ka nekāda parādu dzēšana vai apmaksāšana no pilsētas budžeta nav paredzēta un nenotiks. Katram ar saviem parādiem jātiek galā pašam. Arī argumentiem par nespēju samaksāt lielākoties nav pamata. Gandrīz visi ir saņēmuši valdības noteiktās piemaksas, lielākā daļa pensionāru un invalīdu — apkures talonus. Tie iedzīvotāji, kuri apzinājās, ka nebūs spējīgi maksāt, lūdza pilsētas valdi apmainīt viņu dzīvokļus pret mazākiem, nelabiekārtotiem utt. Gandrīz visi lūgumi ir apmierināti. Tiem, kuri nu ir iekūlušies parādos līdz ausim un dzīvojuši pēc principa, ka «parāds nav brālis...», tagad nav nozīmes lūgt samainīt dzīvokļus, jo pilsētai šādu iespēju vairs nav.

Un visbeidzot. Pret nemaksātājiem tiks pielietotas soda sankcijas, kādas paredz likums. Un tās pašvaldības uzņēmums «Siltums» un pilsētas valde jau sākuši īstenot — visi brīdināti, ka pēc trijiem mēnešiem (ja pa šo laiku netiks samaksāts parāds) lieta par viņu izlikšanu no dzīvokļa tiks ierosināta rajona tiesā. Cita starpā jāpiebilst, ka, piemēram, Daugavpils tiesa jau izlikusi no dzīvokļiem vairākas ģimenes, neierādot tām citu apdzīvojamo platību.

Bet lielākie parādnieki Preiļos ir:

- P.Rečs — Liepu ielā 1-54 (81,06 lati), A.Firsovs — Liepu ielā 1-11 (35,09 lati), V.Kokina — Liepu ielā 4-23 (38,90 lati), J.Dzalbs — Liepu ielā 4-14 (37,16 lati), A.Klindzāne — Liepu ielā 4-35 (30,74 lati), V.Kotāns — Liepu ielā 6-10 (40,81 lati), A.Sinelņikova — Liepu ielā 6-20 (33,29 lati), P.Bečs — Liepu ielā 6-23 (43,22 lati), F.Lavrenova — Liepu ielā 7-15 (61,99 lati), V.Kupēlis — Liepu ielā 7-24 (48,98 lati), I.Jegorovs — Liepu ielā 7-27 (46,82 lati), S.Petrova — Liepu ielā 8-11 (51,41 lati), M.Jakimovs — Liepu ielā 8-18 (62,35 lati), R.Kaža — Liepu ielā 9-45 (68,46 lati), V.Rutkovska — Liepu ielā 10-10 (52,41 lati), T.Indrina — Liepu ielā 21-2 (78,70 lati),

- V.Serafimoviča — Aglonas ielā 19-2 (38,45 lati), I.Grahojska — Aglonas ielā 29-2 (34,87 lati), E.Zagorskis — Aglonas ielā 29-44 (41,90 lati), V.Zinovjeva — Aglonas ielā 29-59 (52,35 lati),

- V.Šoldre — Rancāna ielā 1-30 (33,66 lati), V.Fjodorovs — Rancāna ielā 3-9 (50,74 lati), R.Indāne — Rancāna ielā 3-16 (47,82 lati), L.Romanovska — Rancāna ielā 5-16 (60,21 lati), A.Semjonova — Rancāna ielā 5-32 (46,63 lati), I.Išajevs — Rancāna ielā 5-28 (45,21 lati),

- A.Belovs — Rēzeknes ielā 24-4 (42,73 lati), M.Šiškina — Rēzeknes ielā 24-11 (40,28 lati), P.Znotiņš — Rēzeknes ielā 24-32 (47,01 lati), B.Niķitins — Rēzeknes ielā 30-61 (63,76 lati), J.Fjodorovs — Rēzeknes ielā 36-1 (58,06 lati),

- M.Šoļovjova — Celtnieku ielā 3-2 (50,79 lati), A.Stepanovs — Celtnieku ielā 5-9 (50,35 lati), A.Soldatenko — Celtnieku ielā 6-6 (94,94 lati), J.Lauskis — Celtnieku ielā 6-9 (72,50 lati), J.Pastars — Celtnieku ielā 7-17 (67,08 lati), R.Kukare — Celtnieku ielā 8-16 (83,98 lati), M.Kivriņš — Celtnieku ielā 9-51 (51 lati), G.Tumaševičs — Celtnieku ielā 11-18 (45,92 lati), P.Maslobojevs — Celtnieku ielā 11-49 (57,37 lati), J.Valts — Celtnieku ielā 11-50 (66,07 lati),

- V.Samohvalovs — Lāčplēša ielā 1 (83,13 lati), V.Leščanova — Lāčplēša ielā 3 (84,30 lati),

- J.Sondors — Kooperatīva ielā 2-18 (61,44 lati),

- A.Širšova — Pils ielā 8-1 (65,18 lati), Z.Ivbule — Pils ielā 8-2 (61,54 lati),

- G.Mironovs — Mehanizatoru ielā 66-1 (59,37 lati), A.Smironovs — Mehanizatoru ielā 66-22 (53,33 lati).

Bet rekordparādu sasnieguši divi Viļānu ielas 4. nama īrnieki: Jevstignejevs, kurš dzīvo 13. dzīvoklī un ir parādā 101,65 latus, un J.Brocāns, kurš dzīvo 18. dzīvoklī un ir parādā 104,50 latus.

A.Veldre

Par apkures norēķinu taloniem

Siltumapgādes uzņēmumi un kurināmā pārdevēji neatkarīgi no īpašuma formas un pakļautības par taloniem, kas saņemti no siltuma patērētājiem — pensionāriem, sastāda šo talonu numuru reģistru un nodod to sociālās apdrošināšanas pārvaldē.

Saņemtos talonus sociālās apdrošināšanas pārvalde nodod sociālās apdrošināšanas valsts skaitļošanas centram.

Līdz 1993. gada 15. novembrim saņemti taloni:

Organizācija	Nodoti taloni, skaits	Nodoti taloni, summa latus	Pārskaitītie budžeta līdzekļi organizācijām, latus
I PAGASTI	43753	328147,50	303385,20
Aglonas dzīv. kom. saimn.	3946	29595	26550
Līvānu dzīv. kom. saimn.	4979	37342,50	23917,50
Preiļu pils. pašv. uzņēmums «Siltums»	3926	29445	16005
Valsts kurināmā apgādes uzņēmums «Latgale»	1306	9795	4492,50
Strūžanu kūdras fabrika	13	97,50	—
Pārējie	2973	22297,50	18202,50
KOPĀ	60896	456720	392552,70
II «LATVIJAS GĀZE»	13	97,50	—
III «LATVENERGO»	36	270	—

Par pārējiem pieņemtajiem apkures taloniem līdzekļi tiks pārskaitīti tuvākajā laikā. Atgādinām, ka apkures norēķinu talonu pieņemšanas termiņš no pašvaldību izpildinstitūcijām, kur neizlietotos talonus iesnieguši pensionāri vai kurināmā sagādes organizācijas, beidzas 1993. gada 31. decembrī.

I.Mihailova,

Preiļu rajona sociālās apdrošināšanas pārvaldes priekšniece

To nedrīkst nezināt

Pārdomas pēc Latgales Padomes nodibināšanas

Septiņdesmit sešos gados — nepilnu triju paaudžu laikā — dzīves attīstības spirāle, izmetusi kārtējo loku, nostāda Latgali atkal sevis apjausmes jautājuma priekšā.

Vai atceramies? 1917. gadā Latgales gaišākie prāti «lauza šķēpus» par atdalīšanos no Višņevskas guberņas un latviešu apvienošanas vienā valstī, kura garantētu latgaļiem pašpārvaldi, valodu un ticību. Latgaļieši bija tie, kuri pašā gadsimta sākumā jau braukāja uz Rīgu un, iesaistoties Rīgā un Pēterpilī darbojoties baltiešu biedrībās, mēģināja pārliecināt pārnovadniekus Latgales latviskā apjausmā. Un bija tā, bet ne otrādi.

Tad Latgales Kongresā Rēzeknē tika izveidota Latgales pagaidu Zemes padome 60 cilvēku sastāvā, kurai tika dots uzdevums — kārtot Latgales apvienošanas ar Vidzemi un Kurzemi un veikt Latgales lietu pārvaldi. Toreiz latgaļieši izdarīja lielu kļūdu, kad pēc apvienotās Latvijas valsts proklamēšanas Latgales Padome darbu pārtrauca. Rezultātā gan Satversmes sapulcē, gan vēlāk Saeimas darbā, latgaļiešiem esot mazākumā, Latgale zaudēja savu patieso vietu un vērtību kopvalsts idejā.

Un nu — 1993. gada 6. novembrī Daugavpilī Latgales konferencē nodibināta Latgales Padome 70 cilvēku sastāvā, kurai tiek uzdots — saskaņot Latgales pagastu, rajonu, pilsētu pašvaldību, Latgales Kultūras biedrību savienības ar tās biedrībām, Latgales Pētniecības institūta un citu Latgales Padomē pārstāvēto organizāciju darbību dažādās jomās, kas veicinātu Latgales un pārējo Latvijas novadu izlīdzinātu ekonomisko, politisko un garīgo attīstību, kā arī stabilas sabiedrības izveidošanu Latgalē, nostiprinātu Latvijas valstisko vienotību.

Tāpat kā 1917. gadā, arī 1993. gadā netiek pieņemti nekādi politiski vai saimnieciski dokumenti, jo Latgales Padome ir konsultatīva sabiedriska institūcija kas domāta dažādo sabiedriski aktīvo, Latgales uzplaukumi veicinošo spēku informācijas apmaiņai, darbības plānu saskaņošanai, un kā savstarpējās palīdzības un vienošanās vieta.

Tāpat kā 1917. gadā, latgaļieši negrib tikai lūgt, bet paši apvieno savus spēkus, pārredz darbus, kuri jāveic Latgalē uz vietas, kuri jādarva visas valsts mērogā un ar kuriem jāiziet starptautiskajos sakaros.

Neaizmirsīsim, ka Latgale ir tā vieta, kur tiek uzturēta dzīva kristietiskā līdzsietība un sapratne, kas veidojusies daudzu tautu kultūru un reliģiju saskarsmē, kur saglabāta īpatna kultūra un īpašs latgaļiešu raksturs, kur nostiprinājusies saimnieciskā un politiskā sadarbība ar kaimiņtautām visos debespūšu virzienos, jo Latgale ir arī šo kaimiņtautu kultūrvēstures daļa. Lai to nesaprastu vai pat noliegtu, — latgaļiešiem tas ir nepieņemams.

Tam, kas nepārzina Latgali vai kas Latgali un latgaļiešus pazīst vienpusēji, vai arī tiem, kuri pret reālo Latgali izturas kā pret atsevišķu personu iedomu pasauli, Latgales Padomes izveidošana, protams, ir nepieņemama lieta. Kaut gan šās kategorijas ļaudis vēl var saprast. Bet es nekādi nesaprotu atsevišķus Latgales sabiedrisko darbiniekus un no Latgales nākušos Saeimas deputātus, kuri nostājas kategoriskā opozīcijā Latgales Padomei.

Vai tā ir «zara nolūšana» no tautas koka jeb pārbēgšana «saimnieka dārzā»? Bet varbūt deputāti baidās no konkurences? Var jau būt, ka tas ir latgaliskās

nedomāšanas sindroms.

Es gribu ļoti vispārīgi atsveidzināt atmiņu, ielūkojoties nesenaļā pagātnē.

Ar 1980. gada augustā Preiļos notikušajiem Vislatgales Folkloras svētkiem sākās latgaļiešu tautiskā atmoda — veidojās jauni un jauni etnogrāfiskie un folkloras ansambļi, uz kuru darbības pamata tika rīkoti svētki un dažādi saieči un sabraukumi. Tad nāca 1988., 1989. un 1990. gads, kad veidojās latgaļiešu kultūrbiedrību saimes un rajonu biedrības, veidojās TF kopas un biedrības, nodibinājās Latgaļiešu Kultūras biedrību savienība. Sanāca Mazais un Lielais Latvijas Tautu forums.

Atmiņā viss nevar saglabāties. Bet es ceru, ka vismaz Latgales Pētniecības institūts, ja ne profesionālie, valsts finansētie vēsturnieki, tomēr papētīs Latgalē toreiz veidojušos saimju, kopu, biedrību, savienību, sanāksmju, konferenču, kongresu dokumentus un publikācijas presē, pacels augšā programmas un statūtus, lēmumus un deklarācijas, protokolus, kur atradīs latgaļiešiem runāto un prasīto. Bet jau šodien varu apgalvot, ka visur bija viena galvenā doma — par latgaļu kultūras, valodas un pašapziņas stiprināšanu, par tautas garīgo atdzimšanu, par Latgales kā nedalāmas vienības atzīšanu Latvijā, neatraujot to no koplatviskā.

Un, lūk, pats ceļš uz Latgales Padomi. Uz to bija ietis nopietni, kaut arī neapzināti.

1989. gada 8. janvārī Rīgā, Zaķusalā tiek nodibināta Latgaļiešu Kultūras biedrību savienība ar plašu mērķi — latgaliskās kultūras veicināšana un vadīšana visā Latvijā. 1990. gadā Rēzeknē tiek dibināts Latgales Kultūras centrs, lai kultūras veicināšanas darbā Latgalē piesaistītu saimnieciskās organizācijas, lai radītu finansiālo bāzi kultūras darba balstīšanai, lai izveidotu Latgaļu izdevniecību, lai atgrieztu Latgales Māru. 1992. gads ir Latgales Pētniecības institūta un Latgales Pašvaldību koordinācijas padomes darbības uzsākšanas gads. Tātad par latgalisko lietu apvienojuma zinātnieki un pašpārvaldes. Tad nāk lielle latgaļiešu saieti — 1992. gada augustā Rēzeknē I Pasaules latgaļiešu konference, Latgales Māras atgriešanās un svētki Aglonā, 1993. gada jūnijā Daugavpilī II Pasaules latgaļiešu konference.

Pa šiem gadiem tiek darīts daudz, tāpat kā runāts un spriests, bet viss tomēr atdurās kā pret neredzamu sienu... Ir latgaliskā prese, tiek izdotas latgaļiešu grāmatas un brošūras, kalendāri, latgaliski skan raidījumi radio un TV, bet paša galvenā pietrūkst — latgaļieši ir sašķelti. Nav izveidojusies sabiedriska, vienota kopdome par latgaliskumu kā Latgales izdzīvošanas pamatu. Skolās kūtri apjauš Latgales kultūrvēstures un latgaļu valodas mācīšanas nozīmi. Trūkst uzņēmīgu jaunu cilvēku, kuri sevi ziedotu tautas labā. Latgale nav vienota ne saimnieciski, ne politiski, pat kultūras saites ir nestabilas. Un to labi atklāj Saeimas vēlēšanas, kad sašķēlušies latgaļieši paliek bešā un ir vāji pārstāvēti Saeimā.

Daudzi Latgalei labvēlīgi un jo sevišķi nelabvēlīgi prāti presē paceļ dažādus strīdīgus jautājumus, kā rezultātā — vieni iesaistās nevajadzīgos strīdos, citi iekrīt apātībā un atiet malā. Bet iepriekš paveiktais darbs tomēr nav veltīgs.

Izveidotās latgaliskās struktūras ir veikušas zināmu sabiedrības ievirzes darbu, un galvenais — tās, kura veiksmīgāk, kura neveiksmīgāk, tomēr darbojas. Un, lūk, Latgales Pašvaldību koordinācijas padomei dzimst ideja — Rīgā izveidot Latgales pārstāvniecību, bet Latgalē dibināt Latgales Padomi. Ideja tiek atbalstīta, un nu Latgales Padome izveidota.

Daudzi gan klaigā, ka mums esot LKBS, LKC, LPI, LPKP, Saeimas deputāti, ko vēl jaunū vajagot... Daudzi uztraucas, ka nu būs jauni «krēsli» ambiciozām personām... ka būs jauna ne ko nedaroša, Latgales vārdu nesošā institūcija, kura tikai jauks gaisus...

Es visiem klaigātājiem ar vēsu prātu atbildu — mums vajag visu to, ko Latgale var un ko latgaļieši grib. Viss iepriekš veidotais taču darbojas tikai tik, cik tas reāli var darboties — un ne par kripatu vairāk. Vai tas ir kas slikts, ja veidojas struktūras, kuras vēlas paveikt to, ko nespēja paveikt viņu priekšteces...

Tas taču ir dabīgi — ja gribam ko vairāk, tad veidojas kaut kas jauns. Tas viss brīvās demokrātijas apstākļos ir tīri normāls process un pie tam — likumīgs. Latgaļieši jau negrauj valsti, bet pakāpeniski iet uz valsts mērogā deklarēto decentralizāciju. Tātad Latgale pārņem un pieņem to, kas tai vajadzīgs. Kāpēc to tulkot savādāk?

Latgales Padomes vadībā ievēlēti pārstāvji no pašvaldībām (Daugavpils pilsētas valde), no nacionālajām kultūras biedrībām (Krāslavas poļu biedrība), no kristīgajām konfesijām (Aglonas katoļu draudze). Es pat varu prognozēt, ka Latgales Padomi pēc gada vērtu vadīt Viļakas pilsētas valdes priekšsēdētājs, kādas citas Latgalē darbojošās nacionālās kultūras biedrības pārstāvis un citas kristīgās konfesijas pārstāvis.

Jā, latgaļieši domā, un cik veiksmīgi vai cik neveiksmīgi, bet dara, lai valdītu taisnīgs miers. Latgalietis nav nekāds atpalicis zemākas kārtas radījums. Nē. Latgalietis tikai viscaur jau no 13. gadsimta, kad iekarotāji gan no austrumiem, gan no rietumiem un ziemeļiem iznīcināja latgaļu valstisko patstāvību, sašķēla tautu un pakļāva asimilācijai, ticis nospiests uz ceļiem, neļaujot brīvai latgaļu valodas, kultūras un saimnieciskās dzīves attīstībai. Tāpēc latgalietis vēl šodien sniedz roku katrām, kurš viņu saprot un solās palīdzēt. Ir sāpīgi, ka to daudzkārt ir izmantojuši un arī šodien cenšas izmantot latgaļiem naidīgi spēki.

Es ceru, ka opozicionāri — gan kliezdošie, gan klusējošie — ja ne pievienosies Latgales Padomei, tad vismaz netraucēs tai strādāt un necels nevajadzīgu skandālu valsts mērogā. Tas taču nav vajadzīgs, jo Latgales Padome nevienam darbu neatņem un cita krēslā neiesēžas.

Latgales Padome, jācer, leibizot atrisinās arī politisko prasību — nesašķelt nelielo latgaļiešu vēlēšanu saujīņu pārdesmit partiju un apvienību atbalstītājos, bet vienos visus ap 2-3 partijām, kuras izprot un atbalsta latgaļiešu prasības, jeb doš stimulu savas Latgales ļaužu partijas dibināšanai, kura pārstāvēs Latgali nākamajās Saeimas vēlēšanās. To redzēsīm.

Bet šodien Latgales Padomei ir jātojas liels darbs — izveidot pa visu Latgali darbojošas struktūras, kuras uzsākt šo visai Latgalei tik sen gaidīto sadarbību Latgales labā. Ceru, ka beidzot Latgalē un visā Latvijā sapratīs, ka latgaļi nav dadzis pie kājām, bet gan ziedošs rožu krūms mājīgā sētā.

Ontans Slišāns

INFORMĀCIJA UZŅĒMĒJIEM

1. Seminārs «Jaunākais Baltkrievijas un Latvijas muitas noteikumos» notiks 15. un 16. decembrī Rīgā, Pērses ielā 2, LTI konferenču zālē. Sākums 15. decembrī plkst. 11.00.

Lektori — Baltkrievijas un Latvijas muitas vadošie speciālisti. Dalībnieku pieteikšanās SIA KOMIN Rīgā, Pērses ielā 2, 406. istabā. Tālruni uzziņām — 228647 un 227774.

Semināra dalībnieki varēs iegādāties muitas deklarāciju aizpildīšanai nepieciešamā uzziņu krājuma «Kombinētā nomenklatūra» jauno 1994. gada izdevumu.

2. SIA KOMIN piedāvā bezmaksas iespēju ievietot īsus biznesa piedāvājumus Zviedrijas firmas CoBalt Trade Relations AB ikmēneša izdevumā CoBalt Business Summary. Tel. uzziņām — 228647.

3. Konsultants muitas likumdošanas jautājumos pieņem katru pirmdienu Rīgā, Pērses ielā 2, 406. istabā laikā no 16.00 līdz 18.00.

Turpat SIA KOMIN piedāvā brošūras par preču deklarēšanas noteikumiem (latv. un krievu val.) un Latvijas, Lietuvas un Krievijas muitas tarifēm.

4. Turpinās klausītāju pieteikšanās deklarantu apmācīšanas triju dienu kursos. Iespējama apmācības organizēšana uzņēmumu telpās.

Lektori — Latvijas un Igaunijas muitas vadošie speciālisti. Dalībnieku pieteikšanās SIA KOMIN, Rīgā, Pērses ielā 2, 406. istabā. Tālruni uzziņām — 228647 un 227774.

A.Spūlis,
informācijas sabiedrības
«Komin» direktors

Sākusies medību sezona

1. oktobrī sākās ziemas medību sezona. Līvānu virsmehānicības meža inženieris Māris Bondars «Novadnieks» pastāstīja, ka ne daudz mainījies licenču pārdošanas kārtība, tomēr būtisku izmaiņu medību noteikumos neesot: var atšaut tik zvēru, cik paredzēts pēc limitiem; medības var organizēt tie, kam ir nopirkta licences un kuri ir mednieku biedrības biedri. Ir arī kolektīvās mednieku organizācijas, kurās pārsvarā ir mūsu pašu rajona cilvēki. Medību saimniecība ierādīta arī vienam Rīgas uzņēmumam, kas ilgu gadu rīko medības Sīlukalna pusē.

Šosezon atļauts nometīt 82 aļņus un 39 aļņu teļus. Te nu jāteic, ka medību sezonas sākums bijis veiksmīgs, jo jau atšauti aptuveni 95 procenti no pārdotajās licencēs norādītā zvēru skaita. Atļauts nometīt 657 stīmas. Arī stīmu medības bijušas veiksmīgas: arī jau nometīti 95 procenti. Brieži ir retums, tāpēc izsniegtas tikai 10 medību atļaujas, bet nometīti 2 brieži. Šoziem mednieki var nometīt 451 mežacūku. Pagaidām nošauti 30-35 procenti no atvēlētā limita, taču mežacūku medīšana

atļauta līdz nākamā gada janvāra beigām.

Gan kolektīvās, gan individuālās licences sadalītas mednieku kolektīviem. Samaksa par tām nav būtiski izmainījusies. Piemēram, lai nopirktu atļauju nometīt aļņi, jāsamaksā 5 lati, mežacūku — 50 santīmi, stīmu — 67 santīmi.

Uz jautājumu, vai rajona medniekiem ir interese par kažokzvēru medībām un kādi ir noteikumi, Māris Bondars paskaidroja, ka lielas intereses neesot. Acīmredzot tāpēc, ka vietējā tirgū neesot pieprasījuma pēc kažokādām. Piemēram, šogad atļauts noķert 74 bebrus, bet neesot vēl noķerts neviens. Rajonā esot arī daži lūši.

Mednieku stāstiem par plēsīgiem vilku bariem, kuri sirojo un varot saplosīt jebkuru dzīvu radību, neesot pamata, sacīja M. Bondars. Rajona teritorijā esot tikai kādi 30-40 vilki. Medību sezonas laikā nošauti 9, bet atsevišķas medības uz vilkiem neesot organizētas. Arī no lāčiem neesot ko baidīties, jo tie nav manīti. Vienīgi Daugavas otrā krastā — Jēkabpils pusē — lāči it kā esot redzēti.

A. Iljina

Arsta padomi

Glaukoma — hroniska acu slimība

Glaukomas galvenais simptoms ir paaugstināts intraokulārais spiediens, kam pakārtotas visas pārējās glaukomas izpausmes: redzes asuma pavājināšanās, redzes lauka sašaurināšanās, tumsas adaptācijas pavājināšanās, redzes nerva glaukomatozā atrofija.

Izšķir primāru, sekundāru un iedzimtu glaukomu. 1% pieaugušo primāra glaukoma rodas pēc 40 gadu vecuma, bet 2-3% cilvēku tā rodas 60-80 gadu vecumā.

Primārās glaukomas patoģenētiskais mehānisms ir saistīts ar intraokulārā šķidruma cirkulācijas traucējumiem — blokādes veidošanās un distrofiskām pārmaiņām acs drenāžas sistēmā. Slimnieks sūdzas par redzes miglošanos, varavīksnes lokiem ap spuldzi, sāpēm acs apvidū un atbilstošajā galvas pusē. Tādiem slimniekiem var rasties akūta glaukomas lēme, ko izraisa emocionāli pārdzīvojumi, ilgstoša atrašanās tumsā bez miega, beladonna preparātu lokāla vai vispārēja lietošana. Stipras lēkmes laikā ir slikta dūša un vemšana. Sāpes iraidē uz sirdi un vēderu. Palpatori acs ābols ir cieti kā akmens. Varētu būt arī citāda slimības gaita, kura ir nemanāma, slimību parasti atklāj vēlīnā stadijā. Redzes traucējumi rodas dažus gadus pēc slimības sākuma. Tad slimība progresē strauji, un slimnieks var kļūt aklš. Ja aklā acī ilgstoši ir ļoti augsts oftalmotons, rodas absolūti sāpīga glaukoma, slimnieks sūdzas par stiprām sāpēm acī.

Glaukoma ārstē konservatīvi un ķirurģiski. Jānormalizē intraokulārais spiediens, jāuzlabo vielmaiņas procesi acī un jāstabilizē redzes funkcijas. Slimniekiem vajag

pastāvīgi pilināt acis speciālus līdzekļus, no kuriem oftalmotonuss samazinās. Glaukomas slimniekiem jālieto piena un dārzeņu diēta, jāierobežo šķidrums un garšvielu patēriņš. Jāsamazina fiziskā slodze. Slimniekiem aizliegts darbs, kas saistīts ar ķermeņa un galvas noliekšanu, kā arī darbs karstajos ceļos. Glaukomas slimnieks nedrīkst smēķēt, lietot alkoholiskus dzērienus, ilgstoši atrasties tumsās telpās. Ieteicams nēsāt brilles ar zaļiem stikliem, jo zaļā gaisma labvēlīgi ietekmē intraokulāro spiedienu. Lai uzlabotu acu trofiku, 2-3 reizes gadā izdara 3-4 nedēļas ilgas stimulējošus ārstēšanas kursus (līdzekļi, kas paplašina asinsvadus, B grupas vitamīni). Ja konservatīvā ārstēšana nav pietiekami efektīva, jālieto ķirurģiskās ārstēšanas metodes.

Primārā glaukoma ir viens no samērā biežiem akluma cēloņiem un redzes funkciju saglabāšanā liela nozīme ir tās agrīnai diagnostikai. Aizdomas par glaukomu rodas, ja intraokulārais spiediens ir 26 mmHg un augstāks. Ja pastāv aizdomas par glaukomu, slimnieku rūpīgi izmeklē poliklinikas oftalmologa kabinetā, ja nepieciešams, arī stacionārā.

Visiem cilvēkiem, kas vecāki par 40 gadiem, intraokulārais spiediens jāpārbauda ne retāk kā 1 reizi gadā. Profilaktiskās intraokulārā spiediena pārbaudes izdara ārsts vai medicīnas māsa. Intraokulāro spiedienu pārbauda arī visiem atbilstošā vecuma slimniekiem, kas poliklinikā ieradusies, lai apmeklētu citu specialitāšu ārstus.

S.Kozlova,
Preiļu CRS okuliste

Vai esat dzirdējuši?

Karaliene uz vienu dienu

Arianna Deivida — 19 gadus vecā itāliete — tikai 12 stundas varēja baudīt slavas laurus un nēsāt «Miss Itālija '93» kroni. Anonims zvanītājs pavēstīja konkursu žūrijai, ka Arianna jau četras reizes piedalījies dažādos TV pasākumos. Skaistumkonkursa kandidātēm tas ir aizliegts. Ariannai nācās šķirties no visām karaliskajām regālījām.

Resnišu pilsēta

Bērģermeistars Bens Nikolss nolēma iepriecināt amerikāņu resnēdērus. Viņš pasludināja savu Itāliju pilsētu par resnišu pilsētu. Visu septembri rīmas svinēs svētkus, piedalīsies dažādos gastronomiskos pasākumos un ikviens varēs nobaudīt gabaliņu no milzīgas šokolādes tortes.

Olai 800 gadu

Trīs bērni, kas kopā ar vecākiem atpūtās Austrālijas rietumu piekrastē, atrada īstu olu. Tā gan nav

dinozaura ola, tomēr ļoti veca, tai ir apmēram 800 gadu. Austrālijas zinātnieki konstatējuši, ka ola pieder Madagaskaras ziloputnam. Šie putni, tāpat kā dinozauri, jau sen izzuduši no zemes virsas.

Tenkas pa telefonu

Par ko angļi visvairāk runā pa telefonu? Par mīlestību? Nepavisam nē. Visvairāk viņiem patīk tenkot un aprunāt citus. Angļu telefona kompānija «Mercury» apgalvo, ka 60% tās abonētu visbiežāk aprunā kaimiņus un draugus. Tikai 25% runā par darbu.

Sieviete pret sievieti

Visnegantākā konkurences cīņa profesionālajā karjerā sievietei jāiztur ar... sievieti. Sāds viedoklis ir 46% vājā dzimuma pārstāvju. Turklāt savā cīņā par darbavietu sievietes ir nežēlīgākas un nekaunīgākas par vīriešiem. Viņas nekautrējas izmantot savu erotisko valdzinājumu un sagādāt kolēģei grūtus brīžus, noklusējot svarīgu informāciju.

«Rīgas Balss»

Televīzijas programma

Otrdiena, 30. novembris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Mult. filma. 18.25 Koncerts. 19.30 Šovakar viesos dramaturģis A. Briģaderes sadzīves lugas. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Baltijas žurnālistu reportāžas par mūsdienu Lielbritāniju. 22.05 Amabla tēvs. Francijas mākslas filma. 23.40 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.30 BBC World Service. 18.00 Tiem, kas mācās latviešu valodu. 17. nod. 18.15 No TV videofonē. 18.35 Ēterā - Ogres TV. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Angļu valoda kopā ar Mazi. 9. nod. 19.40 Mult. filma pieaugušajiem. 20.00 Valdības preses

Trešdiena, 1. decembris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Kamēr... 18.50 Saimnieks. 19.30 Frankfurtes deju teātris. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Ko tu teici, kā tu teici? 21.30 Kinospēle Apturiet skaitītāju! 22.15 Drīva. 23.00 Lou Reed. Dziesmas Drellai. 23.55 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.30 Spektra pielikums. 18.00 Mācīsimies angļu valodu! 26. nod. 18.25 Nolemība. 1. daļa. 18.50 2. Francijas - Baltijas videomākslas festivāla dienasgrāmata. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Angļu valoda kopā ar Mazi. 9. nod. 19.40 Populārzinātniskā programma. 20.30 Panorāma. 21.00 Nolemība. 2. daļa. 21.25 Biznesa ābece visiem. 21.45 Ziņas. 22.05 Ēterā. 3. un 24. sērija. 23.00 LTS. Nakts ar Tevi.

Ceturtdiena, 2. decembris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Skabarga. 18.55 Karlskrūnas ceļi. 19.30 Mīnhauzenu klubs. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.20 Spoguļis. 22.05 Parnieki. 13. sērija. 23.05 Mūzika atpūtai. 23.35 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.30 BBC World Service. 18.00 Tiem, kas mācās latviešu valodu. 18. nod. 18.15 Videoputeklis. 18.35 Ēterā - Liepājas TV. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Vācu valoda. 9. nod. 19.35 Saeimas preses konference. 20.30 Koncerts. 20.30 Panorāma. 21.00 Ēterā - Vidzemes TV. 21.30 Kinožurnāls Latvijas hronika. 21.45 Ziņas. 22.00 Populārzinātniskā filma. 22.45 Mūzika visiem. 23.00 NTV-5.

konference. 20.30 Panorāma. 21.00 Zemnieku stunda. 21.45 Ziņas. 22.00 Hoķejs. Latvija - Norvēģija. 23.00 NTV-5.

OSTANKINAS TV

14.00 Ziņas. 14.20 Uzņēmējs. 14.25 Lietišķais vēstnesis. 14.40 Konversija un tirgus. 15.10 Lieta. 15.20 Bloknots. 15.25 Mult. filma. 15.50 N. Dorizo. 16.10 440 Herci. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas. 17.25 Zēnēva. Rudens-93. 17.45 Dokumenti un likteņi. 17.50 Kāds būs laiks? 17.55 Vienkārši - Marija. 18.45 Vēlētāju stunda. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.45 Tēma. 21.30 Mākslas filma. 1. un 2. sērija.

OSTANKINAS TV

5.00 Ziņas. 5.30 Rīts. 6.45 Vēlētāju stunda. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Žagata. 8.40 Vienkārši - Marija. 9.30 Tirdzniecības tils. 10.00 No Monē līdz Pikaso. 10.50 Preses ekspress. 11.00 Ziņas. 11.20 Atgriešanās Ēdenē. 9. sērija. 12.10 Dok. filma. 14.00 Ziņas. 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots. 15.15 Mult. filma. 15.40 Koncerts. 16.00 Starp mums, meitenēm... 16.20 Klubs 700. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas. 17.25 TV un radio kompānija Mir. 17.50 Kāds būs laiks? 17.55 Vienkārši - Marija. 18.45 Vēlētāju stunda. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.45 Mākslinieciski izglītojoša programma. 23.00 Ziņas. 23.30 Futbols. Mīlāna (Itālija) - Portu (Portugāle). 23.45 Mūzika pret AIDS. 1.15 Preses ekspress.

OSTANKINAS TV

5.00 Ziņas. 5.30 Rīts. 6.45 Vēlētāju stunda. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Vienkārši - Marija. 9.10 Ielūdz Nīna Ananiašvili. 10.10 ...Līdz sešpadsmit un vecākiem. 10.50 Preses ekspress. 11.00 Ziņas. 11.20 Atgriešanās Ēdenē. 10. sērija. 14.00 Ziņas. 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots. 15.15 Mult. filma. 15.40 Pa Ķīnas ceļu. 16.10 Džems. 16.40 ...Līdz sešpadsmit un vecākiem. 17.50 Kāds būs laiks? 17.55 Vienkārši - Marija. 18.45 Vēlētāju stunda. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.45 Loto spēle Miljons. 21.15 Twin Peaks. Amerikāņu mākslas filma. 9. sērija. 23.00 Ziņas. 23.25 Maksima. 23.55 MTV.

Pārdod

traktoru iedarbināšanas dzinēju PD-10 par Ls 45 un uzkarināmo piekabi traktoram T-150 par Ls 200. Viss labā kārtībā. Uzziņas pa tālruni 22990 darbdienās pēc 19;

govī. Tel. 23898;
linijdrošku un zirgu. Tālr. 43034;
māju Preiļos, Skolas ielā 18. Tel. 52544;

10 kub. m cisternu, ZID motoru un tā rezerves daļas, centrālāpķures katlu, degvielas dīzi (viss jauns), automašīnu M-408. Zvanīt 24349 no 19 līdz 21;

garāžu Preiļos vai MAINA pret garāžu Rēzeknē. Tālr. 23686;

jaunu motorzāģi «Ural». Tālr. 21145.

Pērk

lietotu T-40 vai MTZ-50. Tālr. 22893;

gaļu. Tālr. 44361.

Maina

UAZ-469B pret VAZ, «Moskvio» (piedāvāt ne vecākus par 5 gadiem) vai PĀRDOD. Tel. 22760, 22497;

automašīnu «Ford Escord» pret 50 kub. m zāģbaļķu. Tel. 44295.

Kopuzņēmums

«Linda»

Līvānu krautuvē IEPĒRK:

☞ skujkoku zāģbaļķus, diametrs virs 20 cm, garums 5,10; 6,10 m, **cena \$ 23;**

☞ skujkoku sīkbaļķus, diametrs virs 10 cm, garums 3,10; 5,10 m, **cena \$ 12;**

☞ bērza, melnalkšņa finierklučus, diametrs virs 20 cm, garums 1,65; 3,30 m, **cena \$ 19;**

☞ bērza papīrmalku, diametrs virs 8 cm, garums 3 m, **cena \$ 12.**

Telefoni 43336, 43330.

Preiļu sagādes un ražošanas apvienība **iepērk dzērvenes, melnos rutkus.** Izziņas pa tālruni 22230.

Firma «IBK»

iepērk zāģbaļķus līdz \$ 25 par kub. m. Tel. 44295.

3. decembrī Līvānu kultūras namā plkst. 19.00 grupas «Leijerkastnieki» koncerts.

Ieejas maksa — Ls 0,50. Plkst. 21.00 atpūtas vakars pie galdiem, līdz ņemot groziņus.

Spēlēs grupa «Leijerkastnieki». Biļešu iepriekšpārdošana. Ieejas maksa — Ls 0,50.

OFFICIAL DEALER SHARP

PĀRDODAM

- kseroksus,
  - faksus,
  - note books.
  - Garantijas un pēcgarantijas apkalpošana.
  - Datortehnikas remonts un tehniskā apkalpošana.
  - Nodrošinām ar izejmateriāliem.
- Daugavpils, Višķu ielā 21, 214. istaba.
Tel. 8-254-49869. Fakss 43211.

Jersikas pagasta valde atklātā izsolē pārdod automašīnu GAZ-24. Pieteikties līdz 15.12.93. Zvanīt pa tālruni 46316, 46340.

IEPĒRK

- cūkgaļu par 1Ls/kg,
  - jaunlopu gaļu — 0,40 Ls/kg,
  - aitas gaļu 0,40 Ls/kg.
- Samaksa tūlītēja. Tālr. 42303 no 19 līdz 21.

VISLĒTĀKIE MOTORZĀĢI LATVIJĀ.

Firma «Baltijas grupa» pārdod amerikāņu motorzāģus McCulloch, Homelite. Cenas no Ls 160. Piedāvājam pārvietojamus kokapstrādes darbgaldus (ripzāģus no Ls 151, biezumēvels Ls 454, u.c.), metrisko un collīgo atslēgu komplektus. Meklējam pārstāvjus. Tālr. Rīgā 466957.

Sāpju brīdī esam kopā ar Aivara STIVRINIEKA ģimeni, viņu traģiski zaudējot. Bijušie DRavnieku skolas klasesbiedri

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985. PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks» Redaktors PĒTERIS PIZELIS

Reģistrācijas apliecība №1018. «Novadnieka» datorsalikums. Iespiests Daugavpils tipogrāfijā, Valkas iela 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne. Metiens 4779 eksemplāri. Pas. № 1675.

Оптовая торговля
СТИРАЛЬНЫЕ ПОРОШКИ

Лотос М в пачках по 0,5 кг. и в мешках по 20 кг.
Био-ЭСТ в пачках по 0,6 кг.
Кристалл в пачках по 0,5 кг.

Моющие и чистящие средства
Обои (пр. Югославии)

Принимаем на реализацию все виды моющих средств.

Адрес: ул. Ханзас 7, (4-й склад), тел. 235155, офис - тел. 331565.

Labu, labu nakšņņu Tētiņām vēlējam. Lai tam bija viegla guļa Zem zaļām velēnām. Skumjās esam kopā ar Arti un Ingu, TĒTI smiltājā pavadot. Dravnieku skolas 4. un 6. klases skolēni un audzinātājas

Pār tavu dzīvi mūža vakars klājies, Miers auklēs rokas, darbā gurošās. Izsakām līdzjūtību un sērojam kopā ar Pēteri Elstu, no MĀTES atvadoties. Lauksaimniecības departamenta kolektīvs

Aiz manis paliks meži, rudens lietus liņās, Sārts brūklenājs, kas zienu izciest prot, Un mīlestībā zaļā egle paliks, Ar egles gaismu projām aizejot. Dalām būdu smagumu ar Aivara STIVRINIEKA piederīgajiem, viņu pēkšņi zaudējot. Stabulnieku pagasta mednieki

Es saucu tevi, tikai atbalss nava, Un dziesma lūst kā gulbja brēciens žēls. Skumst kapu smiltis kā izdegusi pļava, Un rīta gaisma liekas vakars vēls. Izsakām līdzjūtību piederīgajiem sakarā ar Aivara STIVRINIEKA pāragro nāvi. Darba biedri

Nolist asara, sažņaudzas vaigs, Pienāk nesauktais ardievu laiks. Izsakām dziļu līdzjūtību Aivara STIVRINIEKA tuviniekiem viņa traģiskās nāves gadījumā. Dravnieku mehanizatori

Kāds pārpratums! Un neparasta steiga! Vēl tik daudz rītausmās tev jāieskatās bij... Esam kopā lielajās bēdās ar Irēnu, Ingu un Arti Stivriniekiem, VĪRU un TĒTI zaudējot. Mājas kaimiņi

Ak, aiziet tomēr nebija vēl laiks! Bet sēru sveces tev jau apkārt degtas, Uz laikiem mūžīgiem tev acis segtas, Kaut saule spīd, kaut laistās lapu zelts. Izsakām visdziļāko līdzjūtību Aivara STIVRINIEKA tuviniekiem, viņu pāragri smiltājā izvadot. Preiļu zemessardzes bataljons

Gadi rit, riet saule, skrien vēji, Viss beidzas nezīnot un spēji. D.Avoitiņa Izsakām dziļu līdzjūtību Irēnai Stivriniecei, VĪRU traģiski zaudējot. Krājbankas kolektīvs

Un negrib sirds ticēt, Ka cilvēks var tā, No gaišās dienas aiziet mūžībā. Esam kopā ar kolēģi Anatoliju Greiļi, BRĀLI guldot zemes klēpī. Preiļu rajona TDP valdes izpildinstitūcijas kolektīvs

Un tā mēs aizejam — Tā pēkšņi un pavisam. Bez ceļa atpakaļ.

Z.Purvs Izsakām līdzjūtību Janīnas ISAJEVAS tuviniekiem skumju brīdī. P/s «Vanagi» kolektīvs